

MØTEBOK

SAK NR: 25/2019
 SAKSBEHANDLER: Anne Frugård
 Arkivnr.:

MØTEDATO: 10.10.2019
 MØTESTED: Tingvang

SIGN: _____

Utskrift til:
 Knut Melby
 Statskog SF
 Oppland Fylkeskommune

Støl 53/1/376, til Hovimarken gnr 45/24, ved Tansberg. Søknad om uthus med kvilerom.

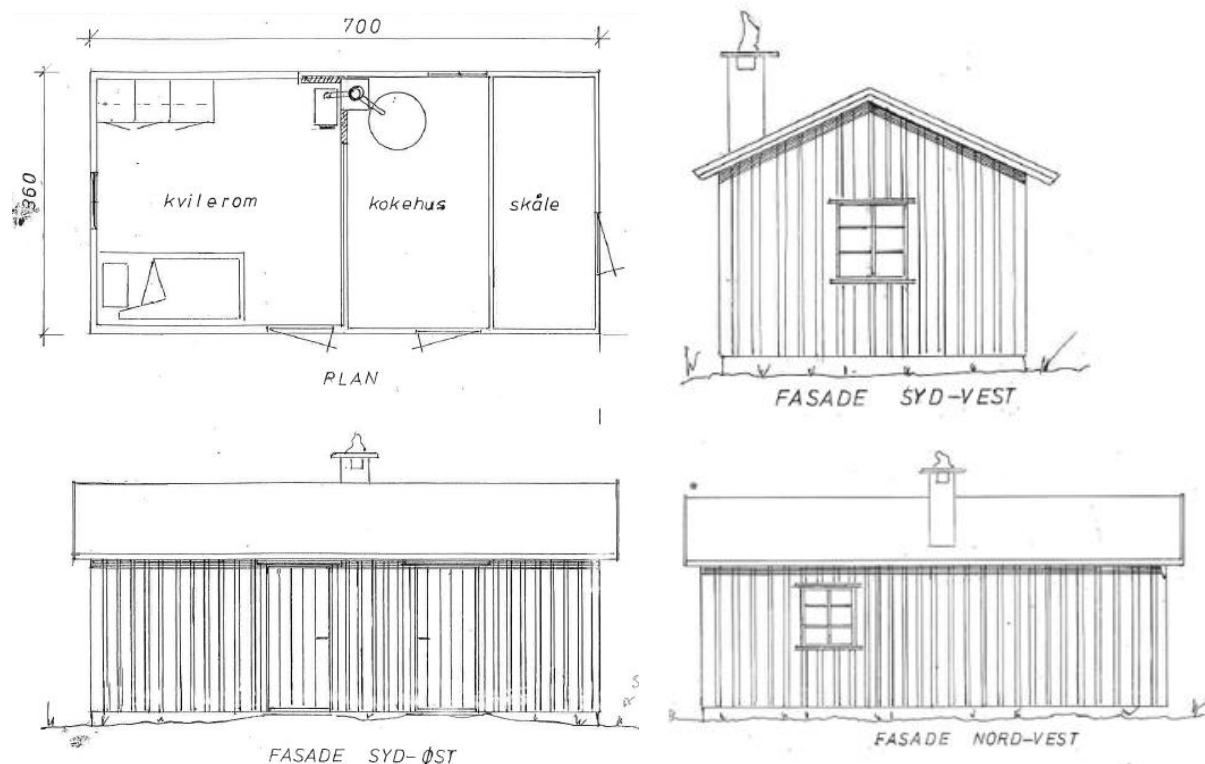
Saksdokument

- Søknad fra Knut Melby 24.5. 2019
- E-post til/frå Statskog v/Borghild Simengård 5.6. 2019 og 2.7.2019
- E-post til/fra Oppland Fylkeskommune v/Eli Lirhus 5.6.2019 og 26.6.2019.
- Brev til Knut Melby 10.9.2019.
- E-post fra Knut Melby 1.10.2019.

Saksopplysninger

Fjellstyret fikk en søknad fra Knut Melby 24.5.2019. Han søker om å rive eksisterende uthus og erstatte dette med et større uthus med kvilerom. Søknaden ble sendt til Statskog v/Borghild Simengård og Oppland fylkeskommune 5.6.2019.

Knut Melby skriver følgende i sin søknad/søknadsskjema;
 Stølen er i bruk ved eige drift; beite og slått. Besetning og tal på dyr, på hovedbruket; 17 storfe.
 «Kokehus/skåle er dårleg, begynner å råtne og ramle ned. Samt eit opphaldsrom i nybygget.»

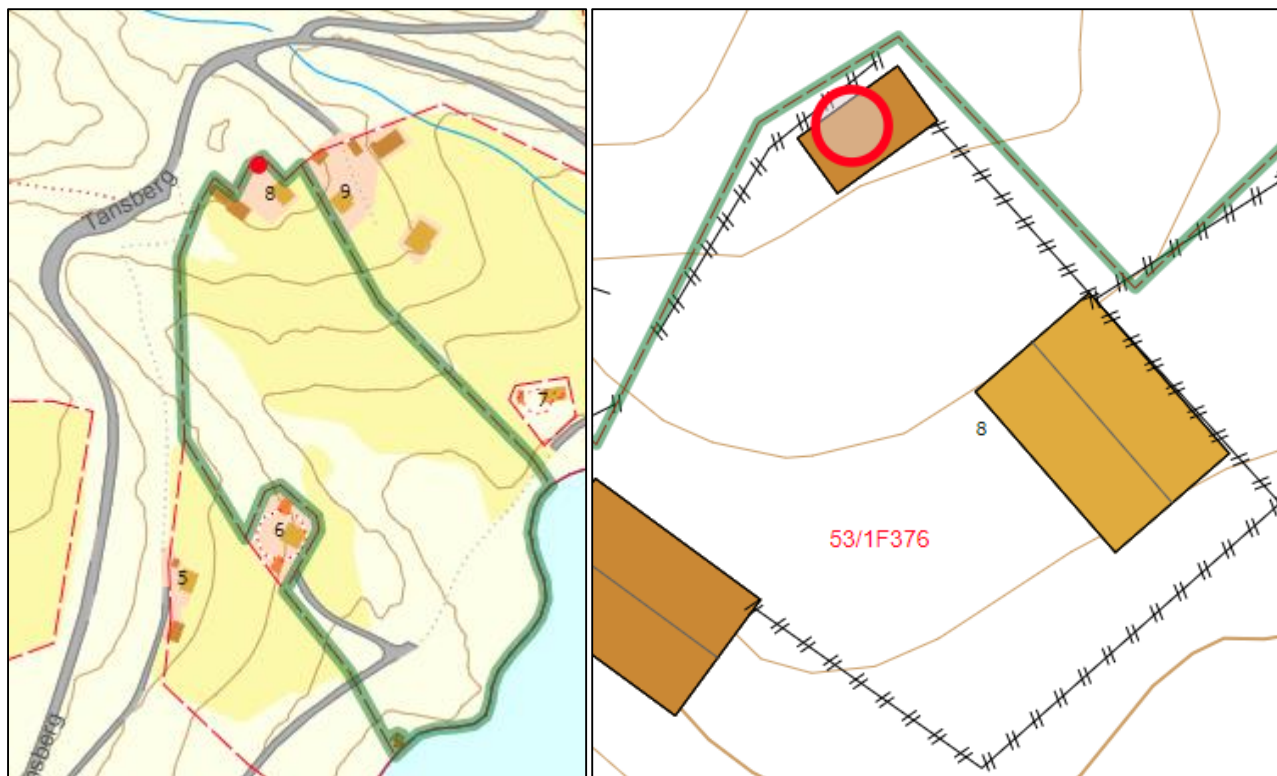

Bilde av eksisterende uthus (fra stølsregistrering i 2003).

Selet med uthuset i bakgrunnen.

Kart over ønsket plassering.

Stølen er i drift med foringsdyr som beiter stølsjorde.

	Areal
Gammelt uthus	3m*5m = 15m ²
Søknad om nytt uthus/anneks	3,6m*7m = 25,2m ²
Eksisterende sel	6,3m*8,8m = 55,4m ²

Lovanvendelse

Fjellstyret avgjør søknader om bygging på støl med hjemmel i **Forskrift om seter og tilleggsjord m.m. i statsallmenning, § 10. Søknad om å setje opp, utvide og endre hus**

«Etter søknad som fjellstyret avgjer, kan seterbrukaren setje opp, utvide og endre hus for ei rasjonell utnytting av utvist seter. Fjellstyret skal ta stilling til kva slag og kor mange hus som trengst, deira storleik og standard eller anna, og kan setje vilkår for oppføring, utviding og endring av hus. Fjellstyret skal leggje saka fram for Statskog SF til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak etter dette leddet. Om fjellstyret vil krevje at hus eller anlegg som alt står, skal rivast, må fjellstyret leggje saka fram for regional kulturminnestyresmakt til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak. Det same gjeld ved nybygg og endring eller utviding av hus på seter, der dette vil påverke eksisterande kulturmiljø.»

Endra ved forskrift 26 aug 2009 nr. 1120 (i kraft 1 sep 2009).

Fylkeskommunen har fått søknaden tilsendt og ga 26.6.2019 følgende uttale;

«Vedlagt søknaden er tegninger av nytt anneks/kokhus/skåle. Det er ikke vedlagt bilder av det gamle uthuset som skal rives, men det opplyses om at dette er av dårlig forfatning. Uthuset er ikke oppført i SEFRAK-registeret. Det gamle uthuset er ca 3*5m, mens det nye uthus med rom for beboelse ifølge tegningene er 3,6*7m. Det er ikke vedlagt vurdering fra fjellstyret hvorvidt det er innenfor gjeldende planer å bygge ytterlige areal for beboelse på stølen.

Kulturarvenheten er positive til at søker viderefører den tradisjonelle seterdrifta som igjen bidrar til å holde kulturmiljøet i hevd.

Kulturarvenheten har vurdert mottatt søknad og vil ikke motsette seg denne, dersom fjellstyret vurderer at det kan bygges skåle/kokhus med beboelsesrom. Ved bygging av ny bygning skal material- og fargebruk være i henhold til byggeskikken/tradisjonen i stølsområdet for øvrig og underordne seg øvrige bygninger på stølen.»

Statskog har fått søknaden tilsendt og ga 2.7.2019 følgende uttale;

«Fjellstyret skal behandle saken ut fra behovet basert på dagens drift på stølen. Gitt at fjellstyret tillater omsøkt tiltaket eventuelt deler av det, anbefaler vi at det bør settes krav om at det gamle uthuset fjernes og at det nye blir satt opp på samme sted.

Utover dette har Statskog ingen merknad.»

Utfyllende opplysninger fra stølsbruker;

Den 10. september sendte fjellstyreadministrasjonen brev til Knut Melby med ønske om «utfyllende opplysninger om behovet for ekstra soverom på stølen. Fjellstyret skal behandle saken etter fjellovens § 10, og det er behovet ut ifra dagens drift på stølen som er avgjørende og som du må gjøre rede for i tilbakemeldingen din.»

Vi fikk svar fra Knut Melby den 1. oktober der han skriver; «Behovet for oppholdsrom grunngis med bruk av stølen for familien og å kunne ha barn og barnebarn på stølen samtidig. Dette er ikke gjennomførbart med dagens støl som har 1 soverom som skal fordeles på 7 personer. For å kunne videreføre interesse og tradisjon for stølen og området er det en viktig forutsetning at familien kan benytte seg av stølen sammen.»

Vurdering

Stølen til Hovimarken gnr 45/24 er i bruk til beite (fôringsdyr) og slått, og Fjellstyrets ansvar er (ifølge forskriftens § 10) å vurdere byggesøknaden i forhold til driftsomfanget på stølen. Både Statskog og Fylkeskommunen påpeker også dette i sine uttaler.

I forbindelse med saksbehandlingen er det nyttig å se på andre saker som er behandlet etter samme §. I sak 34/2007 (som riktignok ikke er helt sammenlignbar), gikk Fjellstyret inn for en utvidelse av et sel fra 37m² til ca 65m² på en støl der en familie på fire skulle starte opp med fôringsdyr på et hobbybruk. Saken ble påklaget av Statskog som fikk medhold av Statens Landbruksforvaltning i at «denne typen drift ikke gjør det nødvendig med kontinuerlig tilstedeværelse på stølen», og det ble ikke gitt tillatelse til utvidelse av selet. Selv om saken ikke er direkte sammenlignbar viser den likevel lovgivers intensjon med og vurdering av lovverket.

I rundskriv (M-1/2016) **Om forskrift om seter og tilleggsjord m.m. i statsallmenningane – departementets kommentarer til enkelte føresegner i forskrifta** står det i kapittel 5.1 Merknader til § 10 Om søknad om å setje opp, utvide og endre hus;

Fjellstyret skal ut frå utvisinga gjere ei konkret vurdering i kvart enkelt tilfelle av kva som er nødvendig og rasjonelt med omsyn til bygningar og tekniske anlegg. Dette gjeld for bygningar til meir tradisjonelle seterformål, og for bygningar tiltenkte ei småskala turistmessig satsing som er omtalt i merknadene til § 6 i forskrifta. Før fjellstyret gjer vedtak, skal saka leggjast fram for Statskog SF til fråsegn. Statskog SF skal ha kopi av fjellstyret sitt vedtak.

Generelt er det både for nybygg og endringar av eksisterande bygg eit vilkår at bygningane følgjer lokale setertradisjonar og er tilpassa kulturlandskapet sin eigenart. Oppføring, utviding og endring av hus kan vere tiltak som òg er melde- eller søkjepliktig etter plan- og bygningslova. Fjellstyret bør i si handsaming ta atterhald om godkjenning frå kommunale styresmakter.

Om fjellstyret finn det aktuelt å gi løyve til eller eventuelt stille vilkår om endring eller utviding av eksisterande bygningar, eller krevje bygningar fjerna, og eit slikt løyve vil påverke eksisterande kulturmiljø, skal fjellstyret innhente fråsegn frå kulturminnestyresmaktene.

Fjellstyret skal føre tilsyn med all bygging på setrene, kontrollere at denne går føre seg i samsvar med føresetnader fjellstyret har fastsett i godkjente planar, gjere vedtak når det er bygd i strid med fjellstyret sitt løyve eller vilkår ikkje er følgt, og setje vedtaka ut i livet. Fjellstyret sitt vedtak i saker om bygging på utvist seter er enkeltvedtak, og kan bli klaga over til Landbruksdirektoratet, jf. § 26 i forskrifta. Det er høve til å klage over sjølve vedtaket eller berre over dei vilkåra som er stilte.

Søknader om ombygging og endring av uthus som det ikkje lenger er aktuelt å bruke i samband med seterdrifta, og som ikkje lenger tener den jordbruksmessige aktiviteten, skal handsamast etter § 24 i forskrifta. Fjellstyret vil såleis i samband med si sakshandsaming måtte ta stilling til kva for føresegn som skal brukast. Om Statskog SF er ueinig med fjellstyret i at saka høyrer inn under § 10 i forskrifta vil fjellstyret sitt vedtak kunne bli klaga over til Landbruksdirektoratet. Om ein søknad skal handsamast etter seterforskrifta § 10 eller § 24 skal avgjerast etter ei konkret vurdering av drifta på setra og det aktuelle behovet for vedkommande bygning til seterdrifta i framtida. Departementet har i brev 29. august 2012 komme med ei uttale om dette:

"For det første er det et spørsmål om § 10 kan brukes når seterformålet er nytt. Departementet kan ikke se at regelverket er til hinder for det. Det er heller ingen reelle hensyn som tilsier dette. Bruken av setra kan endres over tid, og det er nettopp da det vil kunne være nødvendig å foreta endringer i bygningsmassen.

For det andre er det spørsmål om det ved nytt seterformål må tas stilling til vilkårene for seterutvisning etter § 6 er oppfylt. Endring av bygningsmassen er ikke en utvidning av seter etter § 6 første ledd andre punktum. Det er derfor ikke slik at § 6 skal anvendes direkte. Et annet spørsmål er om kriteriene i § 6 likevel må være oppfylt. Dette må i så fall følge av § 10.

Det skal etter forskriften § 10 foretas en konkret vurdering av hva som er nødvendig bygningsmasse for en rasjonell bruk av setra. Det må i vurderingen tas stilling til bruken av setra i forhold til det jordbruksmessige behovet, slik det må ved utvisning av seter etter § 6. Det vil si at ved vurdering av § 10 vil mange av de kriteriene som vurderes ved utvisning etter § 6 være de samme. Slik departementet ser det følger dette direkte av § 10 og en behandling av etter § 6 er ikke nødvendig."

Fjellstyret skal altså vurdere denne saken med mange av de samme kriteriene som brukes ved utvisning av seter. Om utvisning av seter skriver departementet i samme rundskriv blant annet at;

Fjellstyra skal vurdere formålet med utvisninga opp mot det jordbruksmessige behov eiegdomen har, og "tida og tilhøva" sett i samanheng med situasjonen i det aktuelle bygdelaget. Utgangspunktet for fjellstyra sine vurderingar må vere om den som har bruksrett har eit reelt behov for seter. Ved handsaminga av søknader bør fjellstyra mellom anna leggje vekt på følgjande moment:

- Verksamda må vere ein integrert del av hovuddrifta på jordbrukseiegdomen til den med bruksrett, og støtte opp om drifta av denne.
- Den planlagde etableringa må ta omsyn til lokale tradisjonar når det gjeld næring, landskapsbruk, byggeskikk og omsyn til eksisterande natur- og kulturmiljø. Ein skal òg leggje vekt på om etableringa sikrar levande setre og ein seterkultur for framtida.
- Etablering av ny seter må ikkje vere til fortrengsel for eller til vesentleg skade for eksisterande bruksrettsutøving, under dette reindrifta si bruk.
- Søkjaren sine planar skal innebere dyrehald i allmenningen sommartid, og at nokon jamleg er til stades på setra i denne tida.
- Verksamda må framstå som ei rasjonell bruksform, og planane for verksamda må bli vurderte som tenlege og levedyktige av lokale landbruksstyresmakter.
- Verksamda må forдре ein viss bygningsmasse med driftsbygningar og husvære.

Tilsvarende vurderingar vil gjere seg gjeldande ved utvisning av seter fallen i det fri til ein ny seterbrukar, jf. § 12 i forskrifta.

Fjellstyra skal sjå til at det ikkje blir utvist seter til nokon som tek sikte på å etablere reine fritidshusvære i statsallmenningane.

Behov for husvære for tilsyn med beitedyr, slepp om våren og samling om hausten, er aleine ikkje grunnlag for å få utvist seter. ...»

Knut Melby opplyser i søknaden at uthuset er i dårlig stand, og at det bare er et soverom i selet. Han ønsker derfor å sette opp et nytt uthus som også har et soverom. Eksisterende uthus er på 15 m², og han søker om å gjenoppbygge nytt uthus på 25,2 m². Selet er 55m² og er derfor ikke av de minste selv om det er opplyst at det kun er et soverom.

Bildene viser det eksisterende uthuset som ser ut til å være i dårlig forfatning, mens tegningene av det nye uthuset fremstår som moderat og tilpasset den øvrige bebyggelsen. Det er i første omgang ikke dette som Fjellstyret skal vurdere i denne saken. Det er viktig at Fjellstyret i slike saker er bevisst sin rolle som er å forvalte Fjelleva med forskrifter, i denne saken betyr det å vurdere byggesøknaden ut ifra driftsomfanget på stølen.

Når Knut Melby blir bedt om å komme med utfyllende opplysninger om behovet for økt overnattingskapasitet ut i fra dagens drift på stølen svarer han ikke på dette, men argumenterer for at

det ekstra soverommet er viktig for å kunne videreføre interesse og tradisjon for stølen. Selv om fjellstyreadministrasjonen er enige i at både interesse og tradisjon for støling er viktig, og at det å kunne være sammen med storfamilien på stølen er positivt, så åpner ikke lovverket for at dette er argumenter som det skal tas hensyn til i slike saker. Det er det jordbruksmessige behovet ut ifra dagens drift som Fjellstyret er gitt ansvaret og tilliten til å ta avgjørelsen ut ifra.

Saksbehandler vurderer ut ifra gjeldende lovverk og rundskriv M-1/2016, og ut i fra dagens drift, at det ikke er behov for en økning i overnattingskapasitet eller en økning av antall hus med soverom på stølen. Dersom Fjellstyret vurderer det annerledes må Fjellstyret vurdere om denne økningen i overnattingskapasitet bør skje som et påbygg på selet, eller i et eget bygg slik det er søkt om. Fjellstyret har tidligere vurdert at det ikke er ønskelig å sette opp ekstra hus for å øke overnattingskapasiteten på støler, og Øystre Slidre fjellstyre har hatt praksis for at behovet for ekstra overnattingskapasitet løses ved å bygge på eksisterende sel.

Øystre Slidre fjellstyre har (etter det saksbehandler har klart å finne ut) aldri gitt tillatelse til uthus med soverom tidligere. En endring av denne praksisen kan potensielt ha stor betydning for bygging i statsallmenningen, spesielt hvis det blir godtatt i en sak som denne der drifta bare er foringsdyr. Omfanget av en slik endret praksis bør vurderes nøye. Det er heller ikke noen argument ut i fra drifta på denne stølen som tilsier at det er behov for å ha soverom i to forskjellige bygg. I Vestre Slidre fjellstyre har de i enkelte tilfeller godtatt såkalte *kårsel*, men det blir stilt krav om at det skal være melkeproduksjon på stølen.

Saksbehandler mener at det bør kunne aksepteres å erstatte det gamle uthuset med et nytt uthus i om lag samme størrelse som det forrige, men at det ikke bør tillates å isolere (hele eller deler av) det nye uthuset, eller innrede uthuset for beboelse. Det bør heller ikke tillates å settes inn ildsted eller pipe.

Forslag til vedtak:

Med hjemmel i forskrift om seter og tilleggsjord med mer i statsallmenning § 10 vurderer Fjellstyret at dagens drift ikke krever en økning i overnattingskapasiteten på stølen, og derfor kan ikke Fjellstyret gå inn for at det kan settes opp et større uthus med kvilerom slik det er søkt om. Fjellstyret er positive til en eventuell ny søknad om et mindre uthus uten kvilerom.

Behandling av saken:

Svein Høgsnes er inhabil etter forvaltningslovens § 6 b) og deltok ikke i behandling av saken.

Vedtak:

Med hjemmel i forskrift om seter og tilleggsjord med mer i statsallmenning § 10 vurderer Fjellstyret at dagens drift ikke krever en økning i overnattingskapasiteten på stølen, og derfor kan ikke Fjellstyret gå inn for at det kan settes opp et større uthus med kvilerom slik det er søkt om. Fjellstyret er positive til en eventuell ny søknad om et mindre uthus uten kvilerom.

Enstemmig.

***

Vedtaket kan iflg. § 28 i forvaltningsloven, påklages. En eventuell klage skal være skriftlig og sendes Øystre Slidre fjellstyre innen 3 uker fra mottak av dette vedtak. Parter har rett til innsyn i sakens dokumenter jfr. Forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 10 i forskrift om seter og tilleggsjord i statsallmenning. Etter § 10 i fjelloven tar fjellstyrevedtaket til å gjelde 4 uker etter at det er gitt melding om vedtaket. Byggetillatelsen er ikke gyldig før kommunen har godkjent søknaden. Dersom bygginga ikke er starta opp innen 3 år faller tillatelsen bort.